Algemene Beschouwingen VVD Kadernota 2019-2028

De Kadernota 2019-2028 is in de ogen van de VVD een prachtig document met heldere accenten en voortgangsuitwerkingen van het Bestuursakkoord 2015. De titel “Stroomversnelling in uitvoering” geeft een duidelijke lading aan het feit dat er tempo gemaakt wordt met het uitvoeren van de taken en de opgaven.

Proactief samenwerken partners versnellen
Gesteld wordt, in het voorwoord, door onze Dijkgraaf, dat de taken met betrekking tot waterveiligheid, -kwaliteit en –systeembeheer wettelijk niet veranderen, maar de opgaven in omvang wel toenemen. Mede met veranderingen in klimaat als belangrijke aanjager daarvan. De VVD onderschrijft deze ontwikkelingen volledig en ook de constatering dat de maatschappelijke relevantie van het waterschap daardoor groter wordt met daarbij de oproep tot meer samenwerking met onze partners. Daar zijn wij het als fractie niet alleen helemaal mee eens, wij pleiten er vooral ook voor juist daar die stroomversnelling in de uitvoering stevig door te voeren, in de samenwerking met onze partners, zo proactief als mogelijk met volledig respect en waardering voor ieders verantwoordelijkheden, competenties, taken en bevoegdheden, gericht op gezamenlijke realisatie van gemeenschappelijke doelen.

Focus wettelijke kerntaken
In die samenwerking met onze partners zijn wij van mening dat we als waterschap Brabantse Delta, scherper nog dan voorgaande jaren zullen moeten focussen op onze wettelijke kerntaken, te weten bescherming tegen wateroverlast bij calamiteiten (waterveiligheid), water van goede kwaliteit (waterkwaliteit) en voldoende water (waterkwantiteit). Daar ligt onze primaire verantwoordelijkheid. Voor alle andere aandachtsgebieden is het van belang na te gaan bij wie van onze partners daar de primaire verantwoordelijkheid ligt en op welke wijze we onze partners kunnen helpen ze daarbij hun verantwoordelijkheid te laten nemen, ook in termen van tijd en geld. Als wij daar slim in mee kunnen bewegen moeten we dat vooral doen, maar wel in de juiste prioriteitsvolgorde, bezien in het licht van onze wettelijke kerntaken.

Klimaatadaptatie
De veranderingen in het klimaat zien wij als een van de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst, vooral ook de juiste manier om daar goed mee om te gaan, in termen van het minimaliseren van mogelijke (extra) risico's, het zo proactief mogelijk betrekken van burgers en bedrijven en relevante partners, zoals gemeenten, bedrijfsorganisaties, belangenverenigingen (o.a. ZLTO), etc.
Met name op het vlak van klimaatadaptatie achten wij proactief samenwerken van groot belang, zowel in het gezamenlijk voorkomen van wateroverlast bij calamiteiten, als ook bij het verwachtingspatroon van burgers en agrarische bedrijven, en daaraan gerelateerde proactieve afstemming van individuele verantwoordelijkheden in te nemen maatregelen vooraf en achteraf.
Een speciaal van punt van aandacht hierbij vormt het risico op verdroging in de hoger gelegen zandgronden in ons gebied. Daar gezamenlijk met landbouw, natuurorganisaties en provicnie werken aan het verbeteren van de kwaliteit van de bodem, bijvoorbeeld door het stimuleren van het verhogen van het humusgehalte (bodemverbeteraars/groenbemesters) om het watervasthoudend vermogen en de capillaire opstijging te verbeteren, waardoor er minder snel hoeft te worden beregend in tijden van langdurige droogte, zijn concrete acties waar de VVD groot voorstander van is.

Innovatie
Daar waar in de reguliere activiteiten of projecten nieuwe technologie bewezen heeft effectief te werken en te renderen, is de VVD WBD er sterk voorstander van om dergelijke technieken zoveel mogelijk toe te passen en te integreren in de bedrijfsvoering. Effectief werken en renderen houden in dit verband in dat er een aanwijsbare en bewezen business case onder de toepassing van de betreffende technologie ligt. Geen experimenten dus, met (te) hoog risico, die later toch meer blijken te kosten en minder op te leveren. Wel een open houding ten aanzien van alternatieve manieren van denken en doen met betrekking tot reguliere, en in het denken ingesleten systemen, waar de neiging tot “tunnelvisie” zich onbewust dreigt aan te dienen, “omdat we het altijd zo gedaan hebben” en daardoor blind zijn geworden en/of angst hebben er eens een keer anders tegenaan te kijken, bijvoorbeeld met betrekking tot de AWP en/of alternatieve energie.

Participatie en communicatie achterban
Zoals eerder gesteld, om onze taken goed uit te kunnen voeren achten wij het van groot belang alle relevante partijen die mogelijk bij kunnen dragen aan de uitvoering van die taken vroegtijdig te betrekken, met in acht neming van ieders belangen en competenties. Daar waar het onze achterban betreft, de burgers en (agrarische) bedrijven, speelt met name bij de uitvoering van projecten het creëren van draagvlak door actieve participatie en communicatie in een zo vroeg mogelijk stadium een cruciale rol,

evenals bij (het voorkomen van en omgaan met) calamiteiten (door het toenemende risico als gevolg van veranderingen in klimaat, zoals eerder gesteld).

Duurzaam financieel beleid
Om de lasten voor de burgers en de bedrijven zo laag mogelijk te houden is de VVD WBD voor een degelijk en duurzaam financieel beleid. Dat wil zeggen een comfortabele (eigen) vermogenspositie, geen extreme rentelasten en geen investeringen of uitgaven die niet direct voortkomen uit het vervullen van onze wettelijke kerntaken. In dat licht bezien, baart het de VVD (grote) zorgen dat in de huidige kadernota de nettolasten hoger uitkomen dan in de kadernota van vorig jaar en er voor de komende jaren een duidelijke trend wordt geschetst waarbij die overschrijding voort blijft duren en zelfs in de tijd toe lijkt te nemen. Daarbij komt dat ook de nettolasten voor burgers en bedrijven trendmatig toenemen, zij het binnen de afgesproken kaders, maar toch, ze blijven wel ieder jaar toenemen. Als je daarbij in beschouwing neemt dat ook de risico's van het klimaat de komende jaren waarschijnlijk progressief toe zullen nemen, conform de scenario's van het KNMI, zoals gepresenteerd tijdens de Klimaattop Zuid, vraagt de VVD zich af of hier op de langere termijn voldoende rekening mee is gehouden in de huidige kadernota en we net zoals bij de vergelijking van de huidige kadernota met die van vorig jaar, we volgend jaar weer overschrijdingen gaan zien. Temeer, daar naast deze progressief toenemende risico's van het klimaat ook de omvang van onze opgaven steeds toenemen. De VVD vreest voor het risico dat we op termijn hiervoor financiele aanpassingen zullen moeten treffen, die dan wellicht consequenties hebben voor de tarieven van onze burgers en (agrariërs) bedrijven, temeer, omdat kennelijk, zoals in de huidige kadernota weergegeven, de egalisatiereserves voor tariefmatiging medio 2024 nog maar heel beperkt zijn. De VVD is van mening dat we een dergelijke situatie moeten zien te voorkomen, door risico's zo breed en goed mogelijk in te schatten en op basis daarvan tijdig voldoende voorzieningen te treffen, bij voorkeur zodanig dat ook de trendmatige stijging van tarieven van onze burgers en (agrarische) bedrijven doorbroken kan worden, in de zin dat ze niet meer automatisch ieder jaar hoeven te stijgen, maar ze langjarig constant kunnen blijven. Een punt van aandacht hierbij is de constatering dat ons risicoprofiel in de huidige kadernota kennelijk is afgenomen, als gevolg van andere inschattingen van kans en omvang van risico's. Dit staat gevoelsmatig haaks op de lange termijn scenario's van het KNMI, zoals eerder aangehaald, en werpt de vraag op of we daar niet nog eens fundamenteel en integraal naar moeten kijken. Ook de prioritering van projecten zou wellicht nog eens kritisch tegen het licht gehouden kunnen worden, in termen van absolute noodzakelijke prioriteit voor de uitoefening van onze wettelijke kerntaken en in die gevallen waar daar ruimte voor is te overwegen of temporiseren of aanpassen van de doelstelling tot de mogelijkheden behoort. Dit betreft ook onze positie in de Nederlandse Waterschap Bank (NWB).

Een versterkende en verbindende partner, maar wel zo lean & mean mogelijk
De lijn van samenwerking met partners, zoals eerder gesteld, is de VVD uit het hart gegrepen, en zeker, vanuit het oogpunt van verbinding met de maatschappij, waar dat functioneel is voor de uitoefening van onze kerntaken, uitstekend! Maar wel zodanig dat de partners hun eigen politieke en functionele rol kunnen pakken en invullen, dus daar ook financieel voor aan de lat gaan staan. Dat het waterschap zich daarbij nog meer opstelt als een stimulerende en versterkende partner in de eigen regio acht de VVD een goede ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld het samenbrengen van de losse initiatieven tot een grotere beweging: "Klimaatstroom voor Zuid-Nederland". Hiermee heeft ons waterschap vanuit de eigen regio een bijdrage geleverd aan het nationale klimaatakkoord voor de thema's energie, adaptatie en circulaire economie. Fantastisch, hulde! En dat als aanvulling op droge voeten en voldoende schoon water ook betrouwbare informatie een steeds belangrijker onderdeel van onze missie vormt is helder. Natuurlijk, digitalisering levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van onze kerntaken. Zeker, de samenleving verandert en als waterschap moeten we hier actief op inspelen om een toonaangevende partij in de regio te zijn en te blijven, gericht op het zo goed mogelijk uitoefenen van onze wettelijke kerntaken. Maar, zoals eerder gesteld, wel zo lean & mean mogelijk, dus geen extra budgetten voor zaken die gewoon onderdeel uitmaken van onze reguliere bedrijfsvoering, zoals onze regionale positie (€250k extra budget gevraagd) of digitale transformatie (€200k extra budget gevraagd). De VVD is er voorstander van om in alle situaties grondig af te wegen hoe zaken zo lean & mean mogelijk vorm gegeven kunnen worden.

Met de nieuwe Dijkgraaf, nagenoeg een volledig nieuw bestuur en een voortreffelijk ambtelijk apparaat, heeft de VVD er alle vertrouwen in dat de in de kadernota geschetste ontwikkelingen met veel enthousiasme, betrokkenheid, professionaliteit en inhoudelijke deskundigheid zullen worden opgepakt en voor de komende jaren tot een effectieve en efficiënte vervulling van onze wettelijke kerntaken zal leiden!